

Модуль 4. Правила безпеки в Інтернеті

Робота в мережі вимагає розуміння учнями таких понять як веб-сторінка, сайт.

Веб-сторінка – електронний документ, підготовлений для розміщення в Інтернет. Звертаючись до відомого вже рисунку 6.2, пояснюємо дітям, що все, що ми бачимо в процесі переходу за посиданнями, є переходами на нові веб-сторінки: кожна вкладка, користування кнопками навігації Вперед, Назад відкриває сторінку.

Пов'язані між собою веб-сторінки утворюють сайт. Як правило, сторінки сайта поєднані єдиним оформленням і змістом гіперпосилання. Прикладом може бути сайт «Розвивайко» або будь-який інший сайт, з яким працювали діти в процесі ознайомлення роботи з браузером.

На цьому етапі вчитель повідомляє про те, що кожна категорія користувачів Інтернет звертається до сайтів, які відповідають напряму навчання, роботи або дозвілля. Так, моряки використовують для своїх потреб сайти, на яких відображено маршрути, технічні характеристики кораблів; вчені активно користуються електронними бібліотеками, сайтами, на яких можна обговорювати проблематику своїх досліджень; вчителі обмінюються цікавою інформацією на методичних сайтах тощо. Продовжити бесіду можна питанням про сайти, які цікаві для дітей молодшого шкільного віку. Звичайно, це сайти з навчальними матеріалами, мережевими іграми, пізнавального характеру і т.ін.

Таким чином, підходимо до пояснення вікових обмежень щодо користування ресурсами мережі. Сьогодні існує достатня кількість відеороликів, анімації про шкоду, яку можуть заподіяти сайти невідомого походження. Так, в процесі обговорення цієї проблеми розглядаємо випадки, коли реклама цікавої гри або надзвичайної пропозиції після натискання дитиною відповідної кнопки гіперпосилання призводить до списування грошей з рахунку абонентської плати або телефону. Не менш прикрим випадком є відкриття сайтів, що активізують роботу вірусів. Вчитель

пояснює, що комп'ютерний вірус – це програма, яка унеможлиблює роботу пристрою та здатна видаляти файли або псувати їх функціонування. Для знешкодження дій вірусів потім потребується час та відповідні кошти.

До неприємних ситуацій може призвести спілкування у мережі з незнайомими людьми, серед яких можуть бути і шахраї, що видають себе за інших з метою пограбування або насильства.

Доречним буде згадування про приватну та публічну інформацію (п.4.1), яку вчитель доповнює розповіддю про можливі наслідки розголошення незнайомцям особистих даних у мережі. У даному випадку йдеться про адреси, телефони, місце роботи або перебування батьків, свої плани на найближче майбутнє.

Тому, необхідно обговорити з учнями (з подальшим дотриманням) правил безпечної роботи в Інтернеті:

1. Не відкривай сайт, призначення якого тобі невідомо.
2. Нічого самостійно не купуй в Інтернеті.
3. Не спілкуйся з незнайомцями, навіть якщо вони представляються однолітками.
4. Розповідай про все, що ти дізнався дорослим.
5. Не відвідувай сайт з позначкою 18+.
6. Не розголошуй особисті дані в Інтернеті.
7. Запитай у батьків, як давно вони оновлювати антивірусну програму на комп'ютері.

Крім правил безпеки доречним є обговорення етичних норм поведінки у мережі: чемне поводження з іншими користувачами Інтернету та повага до авторського права. Щодо останнього, то на конкретних прикладах слід пояснити сенс даного поняття. Наприклад:

- Згадайте, хто написав вірш «Школа» (Дмитро Павличко).
- Як дізнатися про авторів Вашого підручника з інформатики?(подивитися на обкладинці або на останній сторінці підручника).

- До свят ми організовували виставку малюнків. Як дізнатися, кому належать ці малюнки? (подивитися підписи, запитати друзів, показати свої і т.ін.).
- Майже всі вживають солодощі. Як дізнатися, хто їх виробник? (подивитися на обгортці).
- «Щедрик» або «колядка дзвонів» — одна з найпопулярніших мелодій у світі. Кому належить її обробка? (Миколі Леонтовичу).
- Як Ви вважаєте, що об'єднує всі ці питання?
- Так, все, що створює людина має свого творця, який володіє авторським правом: і музики, і тексту, і малюнку, і виробу, і т.ін. Авторське право поширюється фактично на будь-які результати творчої діяльності, включаючи книги, картини, комп'ютерні програми, фільми, фотографії, скульптури, архітектурні проекти, рекламні проспекти і т.ін. Тому ми не можемо привласнювати чужі твори без дозволу автора. В мережі Інтернет веб-сторінки мають своїх авторів, і, використовуючи матеріали цих сторінок, чемні користувачі роблять відповідні посилання на джерела інформації, таким чином поважаючи їх авторські права.

На наш погляд, доцільним є первинне ознайомлення учнів з існуванням провайдерів, як організацій, які забезпечують отримання користувачами Інтернет-послуг. Пояснюємо, що провайдери контролюють роботу каналів зв'язку(каналів, по яким передається інформація), серверів та надають можливість клієнтам розташовувати інформацію на своїх серверах. Для унаочнення можна знову звернутися до рис.6.1, на якому лінії з'єднання комп'ютерів – це комунікаційні мережі, які можуть бути дротовими та бездротовими; проходити як по землі, так і в повітрі або навіть воді і т.ін.

Наведення прикладів найбільших провайдерів України («Українські новітні телекомунікації"(TM UNTC), Укртелеком, Воля, Утел, Київстар і т.ін.) дає змогу учням зрозуміти, що віртуальний світ має серйозну технічну

та інтелектуальну підтримку, а його функціонування – це наполеглива праця мільйонів людей.